

СУЧАСНІ ЗАСОБИ ПОШИРЕННЯ НАУКОВИХ ЗНАНЬ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Наведено реальний стан популяризації наукових знань та акцентовано увагу на нових засобах їх поширення серед сучасної молоді.

Ключові слова: наукові знання, популяризація, сучасні засоби, молодіжне середовище, розвиток інформаційних технологій, науково-популярні сайти.

Abstract

The real state of popularization of scientific knowledge is given and attention is focused on new means of its distribution among modern youth.

Key words: scientific knowledge, popularization, modern tools, youth environment, development of information technologies, popular science sites.

Вступ

Популяризація науки представляє собою процес поширення наукових знань у сучасній та доступній формі серед широкого кола людей, які мають певний рівень освіти для засвоєння такого типу інформації.

Проблема створення зацікавленості та привернення молоді до науки є актуальною для багатьох країн світу, включаючи Україну. Розвиток соціальних і економічних умов життя українського суспільства значною мірою залежить від того, наскільки повно та ефективно молодь використовує свій потенціал у науковій сфері. Одне з основних завдань сфери освіти полягає у формуванні та зміцненні цілісного наукового світогляду, пізнавальної, культурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетенцій особистості. Науковий світогляд, невід'ємною частиною якого є потреба у засвоєнні нових знань та наявність відповідних умінь і навичок, нині виступає однією з важливих передумов економічної та соціальної успішності. Проблема формування і зміцнення сучасного наукового світогляду серед широкого загалу молоді набуває додаткової актуальності з огляду на розвиток інформаційних технологій.

Виклад основного матеріалу

Задля поширення наукових знань, популяризації науки, залучення широкого кола молоді використовуються різноманітні способи та засоби. Зокрема, нові інформаційні технології суттєво впливають на процес популяризації науки, роблячи її доступнішою та привабливішою для широкої аудиторії. Збільшення кількості засобів масової інформації, які займаються популяризацією науки і підвищенням доступності інформаційних каналів, створюють значні можливості для цього.

Після діджитал революції, відбулась еволюція в подачі інформації, були народжені нові форми та типи її донесення. Поряд з традиційними методами з'являються й нові, такі як науково-популярні сайти, комп'ютерні програми, застосунки, блоги та влоги, власні канали науковців в соціальних мережах, науково популярні подкасти, з'являються науковці інфлюенсери [1]. Використовуючи сучасні технології, модерне програмне забезпечення, можна популяризувати науку, створюючи цікаві та новаторські подачі, інколи важкого для сприйняття матеріалу. Велика кількість створених комп'ютерних програм також несе в собі самостійну форму популяризації науки, тобто загальна мета створення програми мала комерційне значення, але вона додатково приносить користь розповсюдження наукових знань. В їх основі лежить зацікавленість глядача до фізичних явищ, які він може відчувати наочно та отримати наукове пояснення і обґрунтування побаченому.

Створюються мобільні застосунки для полегшення саме наукових пошуків, зокрема Web of Science My Research Assistant (відслідковує усі новини зі сфери, що цікавить дослідників, створюючи стрічку

по його вподобанням), Funding Institutional – FundMe (застосунок створено для відстеження можливостей фінансування дослідницьких проєктів, що допомагає вченому планувати власні подальші дослідження), EBSCO Mobile (електронна бібліотека в смартфоні) [2].

На українському телебаченні вже існує та продовжують з'являтися велика кількість каналів та програм, які дають змогу доторкнутися до науки і прослухати думки сучасних вчених. Також останнім часом в україномовному середовищі мережі інтернет, в популярних ретрансляторах контенту з'являються науковці, навіть на перший погляд у блогах або влоггах занадто розважального формату, що є позитивним рішенням, тому як сучасна людина потребує відповідей на багато питань і відповіді на ці питання може дати тільки наука. Уже не секрет, що застаріла форма подачі інформації не працює, тобто потрібні нові шляхи її передачі.

Варто також зауважити, що популяризації наукових знань значну увагу приділяють зарубіжні держави, які ставлять мету забезпечення швидкого науково-технічного розвитку. Так, ще 2002 року у Китайській Народній Республіці було ухвалено «Закон КНР про популяризацію науки і технологій», згідно з яким усі державні органи, починаючи від районного рівня, зобов'язані здійснювати планомірну координаційну діяльність у сфері популяризації науки, а всі періодичні видання загального громадсько-політичного характеру «зобов'язані вміщувати спеціальні рубрики чи сторінки, присвячені популяризації науки і технологій»; те саме стосується радіо, телебачення, книговидавання та інтернет-сайтів [3]. Попри всі відмінності у соціально-економічному устрої та культурі, певні елементи досвіду КНР у пропагуванні наукових знань і сучасного світогляду можуть бути корисними й для України, особливо з огляду на високі ступені концентрації та пов'язаності ЗМІ з бізнесом і державними органами.

Процес популяризації науки в багаторічному проміжку часу має великі проблеми в падінні престижності цієї діяльності. Відбувається зменшення цікавості засобів масової інформації до розповсюдження не популярної, не цікавої або не комерційно важливої на їх суб'єктивний погляд, широкому глядачу наукової думки. На даний момент є чітке розуміння, що існує фінансова не привабливість цієї діяльності для самих науковців або можливих майбутніх науковців, низька дохідність для інвестора, не зацікавленість суспільства до наукових знань. Тому сучасні норми їх ретрансляції, потребують подальшого розвитку. Науковцям не потрібно цуратись відвідуванням на перший погляд не підходящих для цієї інформації подкастів, інтернет передач, короткого мережевого контенту чи молодіжних фестивалів, форумів, масових зустрічей тощо.

Висновок. Отже, зазначені канали є найбільш дієвих для формування зацікавленості та подальшого розвитку наукових знань у сучасного молодого українця. Наукова спільнота не може рухатись циклічно не створюючи нові напрямки розповсюдження своїх знань для привернення більшої уваги спільноти до теперішніх та майбутніх проблем. Сьогодні, наука бореться за увагу сучасної молоді людини з фактично не переможними діджитал ретрансляторами (Youtube, Meta, Netflix тощо) і важливою метою науковця, має бути, стати активним учасником у цьому полі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бутиріна, М. В. (2020). Популяризація науки в Україні: мас-медійні тренди. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації».
2. Іваницька, М. (2021). Популяризація наукового контенту в Україні: на прикладі «Моя наука», «Куншт», «Громадське» (Наука). Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: журналістика.
3. Law of the People's Republic of China on Popularization of Science and Technology. Database of Laws and Regulations, Офіційний веб-сайт Всекитайських зборів народних представників. URL: http://www.npc.gov.cn/englishnpc/Law/2007-12/06/content_1382103.htm.

Небава Олександр Миколайович – аспірант кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: nebava2007@ukr.net

Науковий керівник: **Козловський Володимир Олександрович** – к. е. н., професор кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Oleksandr M. Nebava – graduate student of the Department of Business Economics and Production Management, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: nebava2007@ukr.net.

Academic supervisor: **Volodymyr O. Kozlovsky** – Doctor of Economics, Professor of the Department of Enterprise Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.